

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2018.G.18, 2 oktober 2018

Toestand eileg smalle graanvlieg najaar 2018

D. Wittouck ¹ en M. De Proft ²

Tijdens de voorlaatste week van augustus werden er in regio's welke een risico bieden voor aantasting door de smalle graanvlieg in granen, bodemstalen genomen in percelen suikerbieten (referentie dekgewas die het gunstigst is voor de eileg) om de eileg van de smalle graanvlieg na te gaan. Vervolgens werden de eitellingen uitgevoerd door het CRA-W, Unité Protection des Plantes et Ecotoxicologie te Gembloux.

Op basis van de eileg op referentievelden in deze regio's, wordt bepaald of er al of niet een risico bestaat in deze regio's voor het optreden van schade veroorzaakt door de smalle graanvlieg in granen. Er dient benadrukt te worden dat het geheel van staalnames toelaat een **inschatting** te maken **van het niveau van eileg op regio'schaal** en geen besluiten te trekken op basis van individuele perceelsresultaten.

Niet enkel **tarwe**, doch ook **gerst (zomergerst)**, **triticale** en **spelt** kunnen aangetast worden door de smalle graanvlieg.

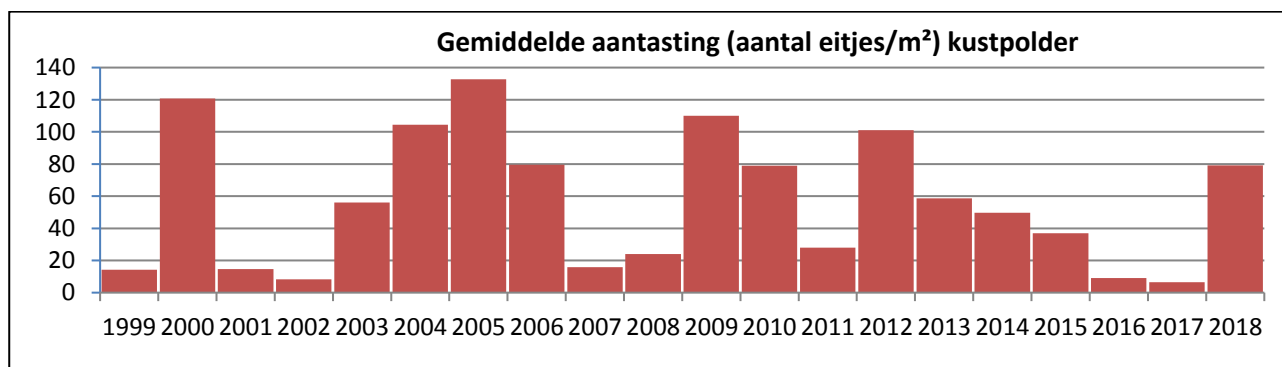
➤ **Situatie kustpolder**

In de kustpolder werden er door het LCG in de voorlaatste week van augustus jl. bodemstalen genomen in 26 percelen met voorvrucht suikerbieten (niet geoogst).

In tegenstelling tot de stelselmatige afname van het niveau van eileg tussen 2012 en 2017, wordt er terug een toename vastgesteld in 2018. De gemiddelde eileg bedraagt dit najaar in de kustpolder 79 eitjes/m² (tegenover 6 eitjes/m² in 2017, 9 eitjes/m² in 2016, 37 eitjes in 2015, 50 eitjes in 2014, 59 eitjes in 2013 en 101 eitjes in 2012).

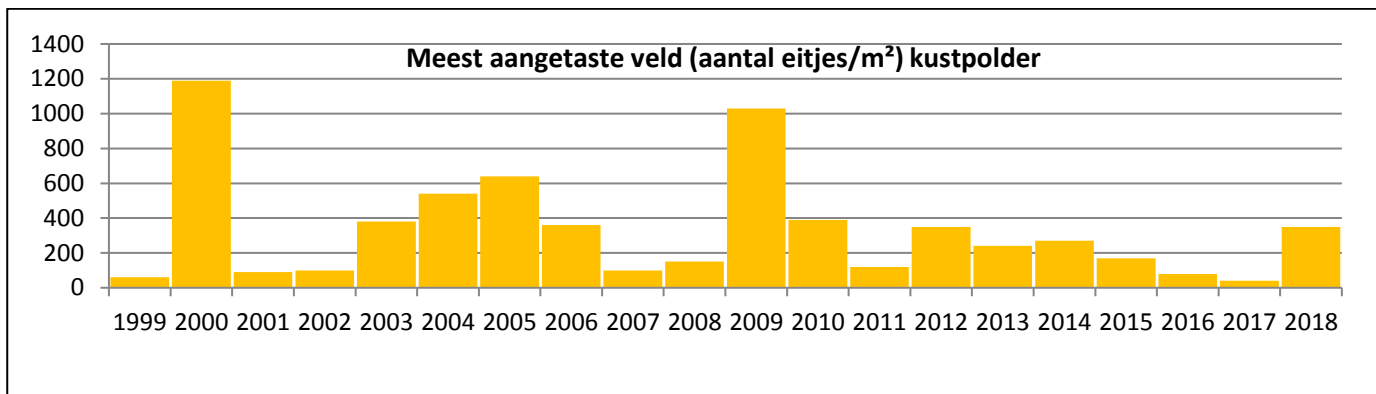
De eileg varieert, naar gelang het perceel van 0 tot maximaal 350 eitjes per m² (tegenover 0 tot 40 eitjes in 2017, 0 tot 80 eitjes in 2016, 0 tot 170 eitjes in 2015, 0 tot 270 eitjes in 2014, 0 tot 240 eitjes in 2013 en 0 tot 350 eitjes in 2012).

Kustpolder	Eitjes/m²		Eitjes/m²		Eitjes/m²
Alveringem	70	Nieuwpoort (Sint-Joris)	70	Middelkerke	140
Veurne	10	Nieuwpoort (Sint-Joris)	30	Leffinge	120
Veurne	70	Pervijze	160	Oostende	0
Veurne	10	Diksmuide (Kaaskerke)	120	Houtave	10
Veurne (Avekapelle)	0	Diksmuide (Keiem)	60	Knokke	130
Koksijde	70	Slijpe	90	Knokke-Heist	270
Koksijde	20	Schore	350	Knokke-Heist	40
Nieuwpoort (Ramskapelle)	100	Middelkerke	60	Knokke-Heist	0
Nieuwpoort (Ramskapelle)	10	Middelkerke	50		

¹ Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, Rumbeke-Beitem

² Unité Protection des Plantes et Ecotoxicologie, CRA-W Gembloux

➤ **Situatie Eeklose polder en Wase polder**

Er werden door het LCG eveneens staalnames uitgevoerd in de Eeklose polder (5 staalnames) en in de Wase polder (5 staalnames). De eileg varieerde er van 0 tot maximaal 220 eitjes/m², doch het betreft hier slechts een zeer beperkt aantal staalnames.

Eeklose polder	Eitjes/m ²
Waterland-Oudeman	10
Waterland-Oudeman	0
Watervliet	0
Watervliet	30
Eeklo	0

Wase polder	Eitjes/m ²
Doel	20
Kieldrecht	0
Kieldrecht	120
Kieldrecht	220
Verrebroek	30

BESLUIT TOESTAND EILEG SMALLE GRAANVLIEG KUSTPOLDER, EEKLOSE POLDER EN WASE POLDER NAJAAR 2018

Het niveau van eileg dit najaar impliceert dat er een risico is op aantasting door de smalle graanvlieg! Als de komende winter namelijk bevorderlijk wordt voor de smalle graanvlieg (koude en droge winter die de bodem tot in de diepte open maakt) brengt het komende seizoen een risico voor aantasting door de smalle graanvlieg! Dichtheden vanaf 200 eitjes/m² houden een risico in en kunnen belangrijke economische schade veroorzaken.

Om bedreigd te zijn door schade van de smalle graanvlieg moeten volgende voorwaarden zich tegelijk voordoen:

- niveau van eileg dat een risico biedt op aantasting
- voorvrucht bieten; ook aardappelen, cichorei, bonen en andere groenten kunnen een risico inhouden
- late zaai. Bezaaiingen vanaf begin november vormen een risico; het risico neemt stelselmatig toe naar mate later gezaaid wordt, aldus zijn bezaaiingen in de lente nog het meest bedreigd.

Velden en regio's die in het verleden dikwijls een aantasting door de smalle graanvlieg kenden lopen het komende seizoen een risico.

Wanneer bovendien de bodembewerkingen onder moeilijke omstandigheden uitgevoerd werden wordt het risico vergroot, omdat de bodem hierdoor een open structuur verkrijgt wat gunstig is voor de migratie van de larven naar de graanplantjes.

➤ **Situatie smalle graanvlieg in Wallonië**

Op basis van de eileg in het waarnemingsnetwerk in Wallonië is het niveau van eileg hoog (8 op 67 locaties) en voornamelijk in het oosten (6 locaties). (Bron: CADCO – Actualité - Céréales 25 september 2018)

➤ **Vlaamse regio's grenzend aan Waals-Brabant en Waals Haspengouw**

Gezien op bepaalde velden in Waals-Brabant en Waals Haspengouw momenteel een grote aantasting vastgesteld wordt, is het aangewezen om in de aangrenzende regio's in Vlaanderen behoedzaam te zijn. **Indien er namelijk in de aangrenzende Vlaamse regio's in het verleden op bepaalde percelen schade werd vastgesteld door de smalle graanvlieg, is het aangewezen om voor het komende seizoen de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen in deze regio's.**

BESTRIJDING VAN DE SMALLE GRAANVLIEG (in tarwe, gerst, triticale en spelt)

Te nemen voorzorgsmaatregelen op risicopercelen:

- Zaaibedbereiding

- **vóór het ploegen bovengrondse kluiten verkleinen**
- **zaaibed goed aansluiten tot in de diepte**; na de zaai mogen er bovengronds kluiten liggen (dit is zelfs beter, o.a. om dichtslempen van de bodem te voorkomen) maar in de diepte moet de grond goed aangesloten zijn
- indien mogelijk, voldoende droge bodemomstandigheden afwachten bij alle grondbewerkingen.

Hoe minder goed de bodemomstandigheden bij zaai zijn, hoe minder goed het graangewas een aanval van de smalle graanvlieg kan verdragen.

- Voorvrucht

- **bieten = grootste risico**;
- ook aardappelen, cichorei, bonen en andere groenten kunnen een risico inhouden (enkel in jaren met (zeer) veel eileg); in het verleden werd er eveneens schade vastgesteld na uien, erwten en graszaad.

- Zaaidatum

Vroege zaai zal ervoor zorgen dat de graanplantjes reeds sterk ontwikkeld de winter ingaan (uitgestoeld vóór de winter) en de **schade veel geringer** zal zijn; bij vroege zaai is de bodem bovendien meer aangesloten dan bij late zaai.

Bezaaiingen vanaf begin november vormen een risico; het risico neemt stelselmatig toe naar mate later gezaaid wordt, aldus zijn bezaaiingen in de lente nog het meest bedreigd.

- Rassen

Bij **winterharde en goed uitstoelende rassen**, waarvan de groei na de winter het snelst herneemt, is de schade het kleinst.

- Zaaizaadbehandeling op risicopercelen met Force (tefluthrin 200 g/l) of Langis (cypermethrin 300 g/l) voor zaai vanaf (eind oktober) begin november

Aandachtspunten:

- bij zaai vóór eind oktober, is er op het einde van de winter onvoldoende concentratie aan insecticide in de bodem aanwezig, zijnde het moment waarop de larven van de smalle graanvlieg schade kunnen veroorzaken aan de wintergranen.
- **er mag niet te diep gezaaid worden** (homogene zaaidiepte van ongeveer 2 cm) teneinde een optimale effectiviteit van het insecticide te bekomen. Wanneer dieper wordt gezaaid, kan de werking minder zijn.

Risico regio's/velden

Velden en regio's die in het verleden dikwijls een aantasting door de smalle graanvlieg kenden, lopen een risico in risicojaren. Daarom dient er in de aanpak van de bestrijding ook rekening gehouden te worden met eventuele aanvallen van de smalle graanvlieg in het verleden op het betreffende perceel.

Op de LCG-website (www.lcg.be) is algemene info raadpleegbaar omtrent [de smalle graanvlieg](#).

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting